

почерпнути зі сторінок захопливого роману чи детективу, і водночас — цікавіше та жвавіше, ніж філософські роздуми про життя.

Зрештою я вирішив, що поганий вступ усе ж кращий, аніж ніякого, та почав із того, з чого вся ця історія зав'язалася в реальності.

ЗАГУБЛЕНА МРІЯ

У мене була Мрія. Нічого в тому особливого. Грандіозні чи скромні, серйозні чи безглузді, здійсненні або ж утопічні, — мрії мають усі.

Як і більшість мрій, моя сягала корінням ранньої юності, коли мозок ще не був укритий шкаралупкою цинізму, а очі дивилися на світ по-іншому. Однак на відміну від отих інших мрій, образ яких з роками блякнув і тьмянів, розкисаючи під тягарем обмежень та умовностей, мені вдалося протягти власну Мрію крізь негаразди та прикрощі аж до самого повноліття. Я ніс її із собою доти, поки Мрія не зeszла, ставши Реальністю.

Подекуди для Мрії наставали важкі часи. Були екзамени — з попованими нервами, почервонілими від безсоння очима та купою непотрібного мотлоху в довбешці. Був період захоплення важкою музикою — з довгими патлами й одним-єдиним «I wanna be a rockstar¹» у голові. Було перше кохання, яке, як те завше буває, роздобало на друзки всі інші мрії, як Виговський — війська Трубецького під Конотопом. Проте Мрія лишалася. Хай навіть мала вигляд розмитого марева на задвірках свідомості, ледь відчутного, наче легкий запах лісового вогнища та хвої, яким просякнута футболка після повернення з кількаденного походу в гори. Мені пощастило — я не став одним із тих невдах, котрі занастали та розгубили більшість своїх мрій, продираючись хащами життя, тому завжди (...ну, майже) пам'ятав милозвучне ім'я моєї Мрії. А ймення її було — Мексика.

Та давайте про все по черзі, як-то кажуть, без вереску й штовханини.

.....

Я прийшов у цей світ, нічого не відаючи про його прозаїчність. Щойно навчившись ходити без допомоги старших, ще зовсім

1 Я хочу бути рок-зіркою (англ.).

малим курдупелем, я натягнув кашкета на вуха й із головою поринув у процес емпіричного пізнання довколишньої дійсності.

Щиро кажучи, кашкет той був лайняний (не те щоб він мені не подобався, просто колір у нього був такий), і це, схоже, немало позначилося на моєму світобаченні. Тож розгулюючи наліво та направо у лайняному кашкеті, я сприймав багатогранне життя, яке вирувало і бурхало навкруг, достоту так, як воно сприймалося людьми за століття до мене, у той час, коли планету ще не обтяжували дари цивілізації, коли саме існування людини було викликом силам природи, коли світ здавався загадковим, сповненим таємниць і небезпек.

Не знаю, у чому там насправді була річ: може, кашкет трохи голову муляв, а може, просто хотілося підставати дорослих тупими запитаннями, але мені було нестямно цікаво пізнавати всесвіт. Я п'явся на найвищі дерева, звідки поривався дострибнути до неба, пхав у осині гнізда підпалені ялинові гілки (донині не можу пригадати мету того експерименту, хоча результат укарбувався у мою свідомість багряними літерами), пробував надувати котів помпою для велосипеда і дивився, що з того вигорить (хто б міг подумати, що все це через отой невдалий колір кашкета). Світ видавався безмежним, карколомним, іноді грізним, а отже — запаморочливо привабливим.

Перша нев'язь між моїм тогочасним світоглядом і реальністю вигулькнула тоді, коли я, споряджений синім портфеликом радянського зразка, почимчикував до першого класу. У школі мені розкрили очі на жахливу істину: наш світ тривіальний, усе у ньому можна пояснити, виміряти, побачити та зафіксувати, а багато чого навіть описати за допомогою формул. Та й то все, що до цього часу могли побачити, виміряти та пояснити, вже побачили, виміряли та пояснили. Під час чергової спроби вмотити дворового кота для чергового надування велосипедною помпою мене осяйнуло болюче усвідомлення, що індіанці Північної Америки ніколи не відвоюють Північну Америку назад, що до Альфи Центавра ми не зможемо полетіти, навіть якщо скинемось усією планетою, а Котигорошко ніколи не бив писок жодному драконові, бо драконів просто не існує.

Трохи пізніше мені вдалося вивідати секретну інформацію про те, що цей бісовий атракціон, на який я зопалу згодився з ог-

ляду на авторитет батьків, розтягнеться аж на десять років, тобто що перший клас — то тільки початок, а далі буде тільки гірше. Я вмить пожалкував про своє поспіхом ухвалене рішення податися до школи та навіть наважився виголосити своє справедливе обурення перед громадськістю. Однак батьки розцінили це як бунт і мотивували власну (вельми жорстку) позицію промовистими аргументами, з гучним ляскотом припасовуючи їх до певних частин мого тіла. Після того я так глибоко розкаявся, що наступного ж дня, смиренно склавши зброю, знову потюпав до школи всотувати новітнє знання про те, що світ — це банальна й нецікава штука.

Школа добряче прополочила мій спраглий до знань дитячий мозок, висмикавши з нього фрагменти про королів, лицарів і драконів. Натомість на спорожнілі місця вчителі з одержимістю втовкмачували інформацію про атоми, молекули, протони, електрони, кварки й усяку іншу муру. Виграшу від того не було ні на децицю. За своє життя я не бачив ані драконів, ані атомів чи електронів, але мусив вірити, що останні існують. Думайте, що хочете, але я волів би за краще не знати того всього і вірити у вогнедишних зміїв. І дарма, що лайняний кашкет більше не налазив мені на голову.

Проте школа не викоренила потягу до мрій. Із жагою спраглого я ковтав одну за одною книги Джека Лондона, Жуля Верна, Рафаеля Сабатіні, Джеральда Даррела, Тура Хеєрдала й інших подібних авторів. Ночами я плив через Атлантику разом із Колумбом, пробивався крізь крижані гори Антарктики з Руалом Амундсеном, долав ополонки Льодовитого океану з Робертом Пірі, спускався з Огюстом Пікаром на дно Маріанської западини, атакував напханий золотом іспанський галеон пліч-о-пліч із Френсісом Дрейком. Я марив пригодами Марко Поло, Васко да Гама, Девіда Лівінгстона. І що більше я читав, то дужче переконувався, що в сучасному постіндустріальному світі не лишилося місця для романтики та пригод. Ще навіть не дотягнувши до повноліття, я переконався: нинішній світ вгруз у бруд буденності, а його мешканці стали парадоксально передбачуваними. Життя скидалося на старий нудотний фільм, в якому наперед відомі всі сцени та вибрики акторів, а вам зостається лише догравати нав'язану суспільством роль.

Здавалося, ще трохи — і справжнім мрійникам у цьому світі не буде про що мріяти.

Але у мене була Мрія, і звали її Мексика, і народилася вона одного чудового дня, коли мені до рук потрапила книга Генрі Райдера Гаггарда «Дочка Монтесуми». Було мені тоді років дванадцять, а може, й тринадцять, я зараз не пригадаю. Якщо намагатися бути точним і дотримуватися істинного плину подій, то остаточно Мрія сформувалася пізніше, однак саме з того моменту, коли я перегорнув першу сторінку роману, з'явився її перший пуг'янок. На той час я ще не тямив до пуття, у що воно виллється, я навіть помислити не міг, що нетривале захоплення далекою країною переросте заледве не у манію. Єдине, що добряче відкарбувалось у пам'яті після прочитання книжки, — це опис зухвалого рейду трьох сотень іспанських кабальєро на чолі з Ернаном Кортесом від узбережжя Мексиканської затоки до Теночтитлану. Звитяжний похід, в якому згряг головорізів дала прочухана багатомільйонній імперії, започаткувавши підкорення Мексики, припав мені до смаку значно більше, ніж описи любовних пригод доньки ацтецького імператора.

Гаггард — неперевершений романіст. Зазирніть на дозвіллі у його книгу, переконайтесь, як віртуозно він розписав боротьбу ацтеків із поневолювачами, здобивши роман звірствами святої інквізиції та безчесними підступами іспанців. Я скреготав зубами, читаючи про чергову поразку ацтецького воїнства, а коли дійшло до підлого вбивства Монтесуми, мене тіпало від люті і я ледь не захлинався від праведного обурення. Після того на кілька днів навіть перехотілося дочитувати книгу: центральна сюжетна лінія, всі оті амурні шури-мури відійшли на другий план. Роман я таки дочитав, хоча по тому ще довго ходив набурмосеним і на чому світ стоїть псячив клятих іспанців усіма лайливими словами, які тільки знав у дванадцять (чи тринадцять) років.

Коли емоції, збурені романом, вляглися, я замислився, чи, бува, не є вигадкою написане про Монтесуму, імперію ацтеків і Кортеса. Природно, мені заманулось дізнатися, де в тому місиві із пригод проходить межа між історичними фактами та уявою англійського прозаїка.

Так воно все і закрутилось. Із прискіпливістю нишпорки я вищукував усю інформацію про історію Мексики. Не минуло й пів року, як я вже знав про конкісту, конкістадорів і цивілізації доколумбової Америки більше, ніж моя вчителька всесвітньої історії. День

за днем невпорядковані уривки й епізоди конкісти — однієї з найогидніших і найкривавіших сторінок в історії людства — шикувались у логічну послідовність подій, а образи найвагоміших її сподвижників — Педро де Альварардо, Дієго Веласкеса, Васко Нуньєса де Бальбоа, Дієго де Альмагро і самого Кортеса — набували щораз чіткіших обрисів. Одну за одною я відкривав для себе цивілізації ольмеків, сапотеків, ацтеків і мая, а слідом за ними — десятки пам'яток культури, недосяжно далеких і таємничих.

Нині, озираючись назад, я розумію, що палке бажання п'ятнадцятирічного хлопчика вирушити до Мексики скидалося на тимчасову втрату здорового глузду, спричинену небувалої сили розладом шлунка. У часи просвітління я досить тверезо оцінював свої шанси дістатися Мексики, прикинувши, що вони десь так на 0,5 % більші, ніж у середньостатистичного слона, який затіяв уплав догребти до Американського континенту, відчаливши від берега Екваторіальної Гвінеї (припускаючи, до всього, що хоботному поталанить із погодою та вітром упродовж маршруту).

Але то вже не мало значення. Мрія жила та давала снагу жити. Я засинав, маючи перед очима неозорі простори долини Анауак¹. Прокидаючись, я відчував солоний присмак бризок атлантичного прибою на узбережжі Козумеля². Іноді дорогою до школи подих сирого вітру, який накидався на мене із проходу між будинками, приносив із собою шум води, що мчала з вершин Сьєрра Мадре Орієнталь³ униз, у тропічні ліси, і далі — до океану. На всіх футбольних мундіалях я вболівав за збірну Мексики (у ті роки Україна не радувала своєю присутністю на фінальних стадіях Чемпіонату світу). Далека латиноамериканська країна випалювала мозок, вабила, мовби кароока східна красуня. І тоді я остаточно зрозумів: у мене є Мрія, ім'я якій — Мексика.

А потім... Один за одним роки зісковзували у безодню минулого, і невдовзі, як це часто трапляється, всі мої мрії розчинилися під тягарем того, що ми, дорослі, звикли називати дорослим життям. З часом я впевнився: школа — то ніщо порівняно з тим, що з нашими мріями робить буденність.

1 Долина Мехіко.

2 Острів у Карибському морі біля східного узбережжя Мексики.

3 Гірський масив на сході Мексики.